

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра _____ Господарсько-правових та суспільно-політичних дисциплін _____

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан

____ Арсентьева О.С. _____
“ _____ ” _____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК01 Філософія науки та професійна етика

(шифр і назва навчальної дисципліни)

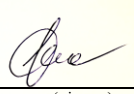
Ступінь вищої освіти _____

Доктор філософії

(бакалавр, магістр)

Факультет (назва)	Галузь знань (шифр і назва галузі знань)	Спеціальність (шифр і назва спеціальності)	Освітня програма (назва освітньої програми)
Інформаційних технологій та електроніки	12 Інформаційні технології	122 Комп’ютерні науки	Комп’ютерні науки

Розробники: Смоліна О.О., д. культ, проф.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступень та вчене звання)

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри (предметної комісії):
господарсько-правових та суспільно-політичних дисциплін
(назва кафедри)

Протокол № 1 від 30 08 20 24 р.

Завідувач кафедри (голова предметної комісії):

_____ (підпис) Шаповалова О.В.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією факультету:

Юридичного факультету
(назва факультету)

Протокол № 2 від 25 09 20 24 р.

Голова методичної комісії:

_____ (підпис) Капліна Г.А.
(прізвище та ініціали)

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1 Профіль дисципліни (мета, предмет, завдання, знання і навички)

Дисципліна спрямована на формування у здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти розуміння місця науки в світоглядних орієнтирах людини, сприйняття науки як динамічного явища, що змінює свої парадигми, картину світу, підходи, методології, розуміння сучасної наукової парадигми, перспектив розвитку постнекласичного наукового знання. Принципи етики та академічної доброчесності покладено в основу курсу як необхідні умови якісного (а точніше, наукового взагалі) сучасного дослідження, конкурентоспроможного у світовому контексті.

Даний курс дозволяє здобувачам:

знати: динаміку науки, її історичні та сучасні парадигми, стан розвитку сучасної науки, світової та вітчизняної, круг основних проблем; загальнонаукові методологічні підходи, методи, принципи; поняття «академічна доброчесність», «плагіат» та його види, основні етичні принципи Кодексу вченого України.

вміти: визначати актуальність обраної проблематики відповідно до парадигми та проблем сучасної науки, обирати відповідні до галузі знань та тематики дослідження наукові методи, уникати академічного плагіату в наукових роботах, бути борцем за академічну доброчесність, поводитися відповідно до принципів Кодексу вченого України.

При вивченні дисципліни студенти опановують теоретичні засади науково-філософського досвіду та наукової етики.

1.2 Програмні компетентності

Внаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде таких компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми комп'ютерних наук на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

СК05. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті у сфері комп'ютерних наук.

1.3 Програмні результати навчання

В результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти отримає такі програмні результати навчання:

РН03. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

РН07. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні інженерні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми комп'ютерної науки з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.

1.4 Навчальна робота за дисципліною

Дисципліна «Філософія науки і професійна етика» є обов'язковою для вивчення здобувачами вищої освіти за освітньою програмою третього рівня вищої освіти (доктор філософії) зі спеціальності 122 Комп'ютерні науки.

Обсяг дисципліни в кредитах ЄКТС – 3. Загальний об'єм 90 годин, лекції – 12 години, практичні заняття – 12 години, самостійна робота – 66 годин.

Мова викладання: українська

Вид семестрового контролю: екзамен

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ

Дисципліни, що забезпечують		
Семестр	Найменування дисципліни	Найменування теми

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вид заняття	Короткий зміст навчальних занять, тематика індивідуальних та/або групових завдань	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання	Кількість отримуваних балів min-max
<i>Тема 1. Основні положення філософії науки. Динаміка науки.</i>			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Поняття науки. Статус науки. Основні критерії науковості. Форми наукового знання. Підходи до періодизації наукового знання. Переднаука. Класична наука. Некласична наука. Постнекласична наука. Постмодерн і філософія постмодерну.		
Практичні заняття ¹	Тема. Філософія постмодерну та постнекласична наука. <u>Стислий зміст.</u> 1. Зробіть порівняльний аналіз базових положень класичної, некласичної та постнекласичної науки. 2. Що таке "синергетична парадигма сучасного наукового знання"? 3. Доведіть, що технічні та гуманітарні дослідження знаходять спільні точки дотику і досліджень в постнекласичній науковій парадигмі. 4. Наведіть конкретний приклад застосування синергетики як методології досліджень у вашій спеціальності. 5. Покажіть точки дотику між філософією постмодерну і постнекласичною науковою парадигмою. 6. Покажіть переваги та недоліки постнекласичної наукової парадигми. 7. Які критерії науковості є актуальними для обраної вами галузі знання? 8. Доведіть, що певні напрацювання класичної філософії, що були заперечені класичною наукою, зараз знаходять своє підтвердження на її постнекласичному етапові розвитку.	Участь у обговоренні. Індивідуальні завдання	1-12
Самостійна робота ²	<u>Стислий зміст.</u> Актуалізація знань з курсу «Філософія» в обсязі бакалаврської програми	Підготовка до практичного заняття	
<i>Тема 2. Загальна характеристика наукової теорії. Концепції істини в науковому пізнанні</i>			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Поняття наукової теорії та її структура. Стандартна концепція наукової теорії та практика наукових досліджень. Пізнавальний статус теорії.	Участь у обговоренні. Індивідуальні завдання	

¹ За наявності

	Функції теорії. Поняття «істина» в науковому пізнанні. Концепції наукової істини.		
Практичні заняття ²	Тема. Наука, істина, раціональність. <u>Стислий зміст.</u> 1. Покажіть поетапні зміни розуміння раціональності в європейській науці. 2. Назвіть 10 найбільш актуальних проблем науки XXI ст. 3. Що таке відносність істини і які концепції істини у філософії науки вам відомі?	Письмова доповідь з проблемних питань, що виносяться на практичне заняття; колективне обговорення	0-20
Самостійна робота ²	<u>Стислий зміст.</u> Історія розуміння раціональності в європейській науці.	Підготовка до усного виступу на практичному занятті	
<u>Тема 3. Метод і методологія наукової діяльності</u>			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Роль і місце метода в системі пізнавальної діяльності. Структура наукового метода. Генеза наукових методів. Класифікація наукових методів.		
Практичні заняття ²	Тема. Основи права інтелектуальної власності. <u>Стислий зміст.</u> 1. У чому полягає різниця між правом інтелектуальної власності на річ та правом інтелектуальної власності? 2. Яка роль захисту прав інтелектуальної власності для соціально-економічного розвитку України? 3. Хто є первинним та похідним суб'єктом права інтелектуальної власності? 4. В чому полягає відмінність між особистими майновими та немайновими правами інтелектуальної власності? 5. Роль права інтелектуальної власності у вашій професії (нинішній або майбутній).	Письмова доповідь з проблемних питань, що виносяться на практичне заняття; колективна участь у обговоренні	0-20
Самостійна робота ²	<u>Стислий зміст.</u> Ознайомитися із законодавством України щодо права інтелектуальної власності	Усний виступ за практичному занятті	
<u>Тема 4. Академічна доброчесність та академічний плагіат.</u>			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Поняття академічної доброчесності: історія, сучасний стан. Основні положення концепції академічної доброчесності. Поняття плагіату та академічного плагіату. Види академічного плагіату. Шляхи запобігання академічного плагіату	Участь у обговоренні. Індивідуальні завдання	
Практичні заняття ²	Тема. <u>Стислий зміст.</u> 1. Поясніть поняття "академічна доброчесність". 2. Що вам відомо про історію становлення та розвитку уявлень про академічну	Усна доповідь з проблемних питань, що виносяться на практичне	0-12

	доброчесність та плагіат? 3. Що таке "академічний плагіат"? 4. Що таке "фабрикація", "самоплагіат", "фальсифікація"? 5. Як ви уникаєте плагіату у власній дослідницькій роботі? (опишіть власний досвід).	заняття; колективна участь у обговоренні	
Самостійна робота ²	<u>Стислий зміст.</u> Познайомитися з історією розвитку уявлень про академічну доброчесність та плагіат.	Усний виступ на практичному занятті	
<i>Тема 5. Етика в науковій та професійній сфері</i>			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Поняття про мораль та етику. Мораль і право, мораль і звичай: спільне та відмінне. Сучасна етика. Сфери суспільного життя, цікаві з точки зору етики та етичного регулювання. Етика як наука та етика в науці. Професійна етика: основні положення	Участь у обговоренні. Індивідуальні завдання	
Практичні заняття ²	Тема. Наукова та професійна етика. <u>Стислий зміст.</u> (запитання для здобувачів технічних спеціальностей) 1.Що таке "інженерна етика"? Які основні дилеми інженерної етики вам відомі? 2. Які морально значущі ситуації виникають або можуть виникати в професійній діяльності інженера комп'ютерних систем? 3.Чому в нашій країні інженерна етика відносно нова дисципліна і галузь досліджень, а в західноєвропейських та північноамериканських країнах вона вже давно розвивається? (запитання для здобувачів гуманітарних, економічних спеціальностей та права) 1. Що таке соціальна відповідальність науки та вченого? 2. Які найбільш поширені етичні ділеми властиві працівникам обраної вами професійної сфери? Запропонуйте власні приклади їх вирішення у згоді з принципами сучасної етики. 3. В чому різниця між радянською етичною системою та принципами етики сучасних розвинутих країн Європи? (наведіть основні положення).	Письмова доповідь з проблемних питань, що вносяться на практичне заняття; колективна участь у обговоренні	0-12
Самостійна робота ²	<u>Стислий зміст.</u> Навчальний посібник з курсу „Професійна етика вищої освіти”. / А.П. Алексеєнко, К.І. Карпенко, Л.О. Гончаренко, В.В. Дейнека. Харків: ХНМУ, 2015. 77 с. Кодекс наукової етики / Всеукраїнська громадянська організація «Українська федерація вчених» // Наука і наукознавство, 2005. № 3. С. 31–37.	Підготовка до практичного заняття	

Тема 6. Етичний кодекс вченого України: основні положення.			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Мета, завдання та принципи «Етичного кодексу вченого України». Етика наукових досліджень. Учений як автор. Учений як викладач. Учений як консультант чи експерт. Учений як громадянин. Кодекс академічної етики СНУ ім. В. Даля: основні положення.	Участь у обговоренні. Індивідуальні завдання	
Практичні заняття ²	Тема. Проблемні питання сучасної філософії науки <u>Стислий зміст.</u> 1. Підсилення математизації, теоретизації та діалектизації науки. 2. Класична, некласична і постнекласична раціональність. 3. Наука як модель соціальної діяльності, форма панування і фактор відчуження. 4. Наука і життєвий світ людини: проблема зв'язку. 5. Об'єктивність, суб'єктивність та інтерсуб'єктивність в науці. 6. Антропологічний горизонт науки. 7. Проблема реальності в науці. 8. Проблеми сучасної людини і феномен віртуальної реальності. 9. Значення символічного в науці. 10. Етичний дискурс і соціальна реальність.	Письмова самостійна робота з проблемних питань за темою	0-24
Самостійна робота ²	<u>Стислий зміст.</u> Підготовка з питань, що виносяться на практичне заняття	Усний виступ на практичному занятті	
Підсумковий контроль		екзамен	60-100

3 РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ

Номер теми	Кількість годин												
	всього	денна форма					заочна форма						
		у тому числі					у тому числі						
		лк	пз	лб	завд	с.р.	всього	лк	пз	лб	завд	с.р.	
1	15	2	2	-	-	11	15	2	2	-	-	11	
2	15	2	2	-	-	11	15	2	2	-	-	11	
3	15	2	2	-	-	11	15	2	2	-	-	11	
4	15	2	2	-	-	11	15	2	2	-	-	11	
5	15	2	2	-	-	11	15	2	2	-	-	11	
6	15	2	2	-	-	11	15	2	2	-	-	11	
Всього годин	90	12	12	-	-	66	90	12	12	-	-	66	

Критерії оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Вимоги
90 – 100	А	<p><u>Знати:</u> навчальний матеріал в повному обсязі, зміст теоретичних концепцій, наукову та спеціальну термінологію.</p> <p><u>Вміти:</u> вільно, самостійно та аргументовано викладати навчальний матеріал, глибоко та всебічно розкривати зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговуватися науковою термінологією, розв'язувати задачі стандартним або оригінальним способом, наводити аргументи на підтвердження власних думок, здійснювати аналіз та робити висновки, використовувати знання із суміжних дисциплін, пов'язувати вивчений матеріал із сучасною дійсністю і використовувати його для рішення практичних завдань. Мова здобувача повинна бути логічно обґрунтованою і граматично правильною.</p>
82 – 89	В	<p><u>Знати:</u> навчальний матеріал в достатньому обсязі.</p> <p><u>Вміти:</u> обґрунтовано викладати навчальний матеріал, в основному розкривати зміст теоретичних питань, концепцій, вчень, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язувати задачі стандартним способом, послуговуючись основною науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань здобувачу не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.</p>
74 – 81	С	<p><u>Знати:</u> значну частину навчального матеріалу, переважну більшість наукових понять.</p> <p><u>Вміти:</u> відтворювати значну частину навчального матеріалу, висвітлювати його основний зміст, виявляти знання окремих положень. Здобувач не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.</p>
64 – 73	D	<p><u>Знати:</u> лише основний матеріал.</p> <p><u>Вміти:</u> відповідати по суті питання і в загальній формі, розбиратися в матеріалі, але відповідь не повна, нечітка, містить неточності, недостатньо правильні формулювання, порушена послідовність викладу матеріалу</p>
60 – 63	Е	<p><u>Знати:</u> лише елементарний матеріал, менше третини необхідних філософських понять.</p> <p><u>Вміти:</u> фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладати окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань., володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді</p>

35 – 59	Fх	<p><u>Знати:</u> окремі фрагменти навчального матеріалу без можливості об'єднати їх в систему або співвіднести з конкретним історичним періодом розвитку філософії; окремі філософські поняття</p> <p><u>Вміти:</u> дати визначення окремим філософським поняттям, але не вміти провести зв'язок між теоретичним матеріалом і сучасною дійсністю, правильно вирішити конкретне теоретичне завдання; не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу</p>
0 – 34	F	<p><u>Знати:</u> Імена окремих філософів різних періодів без розуміння сутності їх філософських поглядів</p> <p><u>Вміти:</u> дати визначення поняттям «наука», «філософія», «пізнання».</p>

5 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Аудиторія, обладнана мультимедійним проектором та екраном; курс в е-кампусі СНУ ім. В. Даля, Інтернет, відео- та аудіо зв'язок (на випадок дистанційного навчання).

6 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

6.1 Документи і форми навчально-методичного забезпечення дисципліни

6.1.1 Текст лекцій з дисципліни «Філософія науки та професійна етика» (для аспірантів спеціальностей 011, 032, 033, 034, 051, 052, 053, 054, 073, 081, 102, 122, 125, 131, 151, 152, 161, 273, 275») / Укл.: О.О.Смоліна. Сєверодонецьк: СНУ ім В. Даля. електронне видання.

6.2 Джерела інформації

6.2.1. Рекомендована література: основна

Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В. та ін. Інтелектуальна власність: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / За заг ред канд. юрид. наук, доц. НестерцовоїСобакарь О.В. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 140 с.

Бралатан В. П., Гуцаленко Л. В., Зdirко Н. Г. Професійна етика. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 252 с.

Гончаренко С. Етика науки і етичний кодекс ученого // Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. Випуск 2. С. 3-12.

Гринів О. І. Філософія: курс лекцій для аспірантів / О. І. Гринів. Львів : Тріада плюс, 2016. 364 с.

Доброчесність та етика. Навчальний посібник URL :

https://www.unodc.org/documents/e4j/IntegrityEthics/E4J_Integrity_and_Ethics_Teaching_Guide_final_UKR.pdf

Етичний кодекс вченого України. НАН України, 2009.

Закон України «Про авторське право та суміжні права» URL :

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>

Кодекс наукової етики / Всеукраїнська громадянська організація «Українська федерація вчених» // Наука і наукознавство, 2005. № 3. С. 31–37.

Кравець В. Р. Право інтелектуальної власності (у запитаннях і відповідях) : навч. посіб. / В. Р. Кравець, В. Г. Олюха. К. : Центр учб. л-ри, 2012. 264 с.

Кун Т. Структура наукових революцій. К.: Port-Royal, 2001. 228 с. URL :

<http://litopys.org.ua/kuhn/kuhn.htm>

Лозовой В. О., Петришин О. В. Професійна етика юриста. Х.: Право, 2004. 176 с.

Навчальний посібник з курсу „Професійна етика вищої освіти” для осіб, що навчаються в магістратурі за спеціальністю «Педагогіка вищої школи». / А.П. Алексеєнко, К.І. Карпенко, Л.О. Гончаренко, В.В. Дейнека. Харків: ХНМУ, 2015. 77 с.

Семків В. О., Шандра Р. С. Інтелектуальна власність : підручник для студентів неюридичних факультетів / В. О. Семків, Р. С. Шандра. Львів: Галицький друкар, 2015. 280 с.

Філософія для аспірантів : конспекти : навч.-метод. вид. / за ред А. Синиці. Львів : Ліга-Прес, 2017. 90 с.

Філософія науки : підручник / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, В. Л. Чуйко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової. К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. 255 с.

6.2.2. Рекомендована література: допоміжна

McGrew T., Alspector-Kelly M. Allhoff F. eds., Philosophy of Science: An Historical Anthology. Wiley-Blackell, 2009.

Maher, Patrick, “Does Probability Capture the Logic of Scientific Confirmation or Justification?” in Christopher Hitchcock, ed., Contemporary Debates in the Philosophy of Science. Blackwell, 2004.

Norton, John “Must Evidence Underdetermine Theory?” in Carrier, Howard, and Kourany, eds. The Challenge of the Social and the Pressure of Practice: Science and Values Revisited. University of Pittsburgh Press, 2008.

Okasha S. Philosophy of Science: A Very Short Introduction 2016. 160 p.

Danto A, Morgenbesser S (eds) Philosophy of Science N Y, 1960,

Harre R Philosophies of Science Oxf, 1972,

Losee J A Historical Introduction to the Philosophy of Science Oxf, 1980.

Philosophy of Science - <http://www.friesian.com/science.htm>

The philosophy of science - <http://undsci.berkeley.edu/article/philosophy>

6.2.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

<http://nlu.org.ua> Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого

<http://dnpb.gov.ua/ua/> Державна науково-педагогічна бібліотека України імені

В.О.Сухомлинського

<http://www.library.univ.kiev.ua/ukr> Наукова бібліотека імені Михайла Максимовича

<http://lib.npu.edu.ua> Наукова бібліотека Національного педагогічного університету

імені М.П.Драгоманова

<http://www.library.ukma.edu.ua> Наукова бібліотека Національного університету

«КиєвоМогилянська академія»

<http://lounb.org.ua> Львівська обласна універсальна наукова бібліотека

<http://odnb.odessa.ua> Одеська національна наукова бібліотека

<https://www.libr.dp.ua> Дніпровська обласна універсальна наукова бібліотека імені

Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/> Електронна бібліотека філософії

<https://pidruchniki.com/filosofiya/> Філософська навчальна література online

<http://www.psylib.kiev.ua> Електронна бібліотека “psylib” (психологія, філософія,

релігія, культурологія, методологія та ін.)

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html> Електронна бібліотека кафедри

філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

<http://filosof.historic.ru/books.shtml> Електронна бібліотека з філософії (бібліотека

О. Злигостєва)

<http://elenakosilova.narod.ru/uhref.html> Окремі тексти з філософії (бібліотека

О. Косилової)

<http://ihtik.lib.ru/> Сайт інтернет-ресурсів з філософії, політології, соціології, психології та ін. (електронна бібліотека Іхтика)

[http://sslabs.com.ua/Home/Post/51/vsya-normativka-z-p%D1%96dgotovki-zaxistudisertac%D1%96%D1%97-ta-publ%D1%96kac%D1%96%D1%97-naukovix-statej-\(stanom-na-22-zhovtnya-2019-r\)?fbclid=IwAR1ydnAiwIvq6aK1MRMrxa307gqAlp9pbeXKJhdCm4715Jn446KbXLaTv0M](http://sslabs.com.ua/Home/Post/51/vsya-normativka-z-p%D1%96dgotovki-zaxistudisertac%D1%96%D1%97-ta-publ%D1%96kac%D1%96%D1%97-naukovix-statej-(stanom-na-22-zhovtnya-2019-r)?fbclid=IwAR1ydnAiwIvq6aK1MRMrxa307gqAlp9pbeXKJhdCm4715Jn446KbXLaTv0M) Вся нормативка з підготовки, захисту дисертації та публікації наукових статей

<https://www.skeptic.in.ua/integrity/> Українські матеріали та ресурси із академічної доброчесності

<https://publicationethics.org/> Committee on Publication Ethics (COPE)